

MEZIŘÍČSKÝ CUKROVAR - HISTORIE V OBRAZECH -

Sestavil V. Němeček s použitím fotografií M. Ouhřabky,
Z. Tošovského, S. Skalického a fondu obecního archivu, 2019

ROLNICKÝ CUKROVAR V MEZIŘÍČÍ

„Na začátku roku 1871 ujala se myšlenka občanů okresu opočenského vystavěti rolnický cukrovar, a to sice nejprve občanů mokerských, kteří tu myšlenku ke konci měsíce ledna po obcích šířili a již 5. února byla svolána valná hromada do Meziříčí, při které se určilo místo pro stavbu tohoto cukrovaru na poli Jana Hofmana č. 92. Bylo totiž koupeno 20 korců polí po 575 zlatých korec a ač bylo účastenství velmi hojné, upsalo se pouze při této hromadě 36.000 zl. Druhá valná hromada byla dne 12. března a tu bylo upisování tak hojné, že se neprodleně k přípravným pracím přikročiti mohlo. K této schůzi přišli také hosté z daleka, zejména továrník p. Frant. Wiesner z Chrudimě, p. Pycha ředitel továrny z Tupadel, výmluvný rolník z Úřetic u Chrudimě a p. Hanuš, účetní Hospodářsko-úvěrní banky z Lysé aj. Když schůze zahájena byla, pronášelo se mnoho důkladných řečí od veškerých uvedených hostů a některých pánů prozatímního výboru, a tyto přednášky měly tak uchvacující výsledek, že se ihned upsalo 50.000 zl. Pak zvolen zařizující výbor, jenž zvolil ze svého středu p. Josefa Fukse, rolníka z Mokrého za předsedu a pana Václava Vojt. Chadrabu, doktora veškerých práv z Opočna za místopředsedu jakož i správní radu a zároveň odbory pro obstarání stavebních hmot a bylo uzavřeno, že se má 15. března slavnostním způsobem přivážeti první kámen. Tento den byl pro zdejší okolí dnem svátečním. Již časně zrána přijížděly povozy chvojím ověncené z Opočna, odkud první kámen vezen býti měl. Též přijelo banderium rolníků z obce Pohoří na bujarých ořích, mající v čele pana Václava Mervarta a praporečníka p. Václava Šolce, oba rolníci z Pohoře. Mohutný prapor červenobílý, v jehož středu bylo zlatým písmem vyšito: Společný rolnický cukrovar v Meziříčí – vlál ranním povětrím.

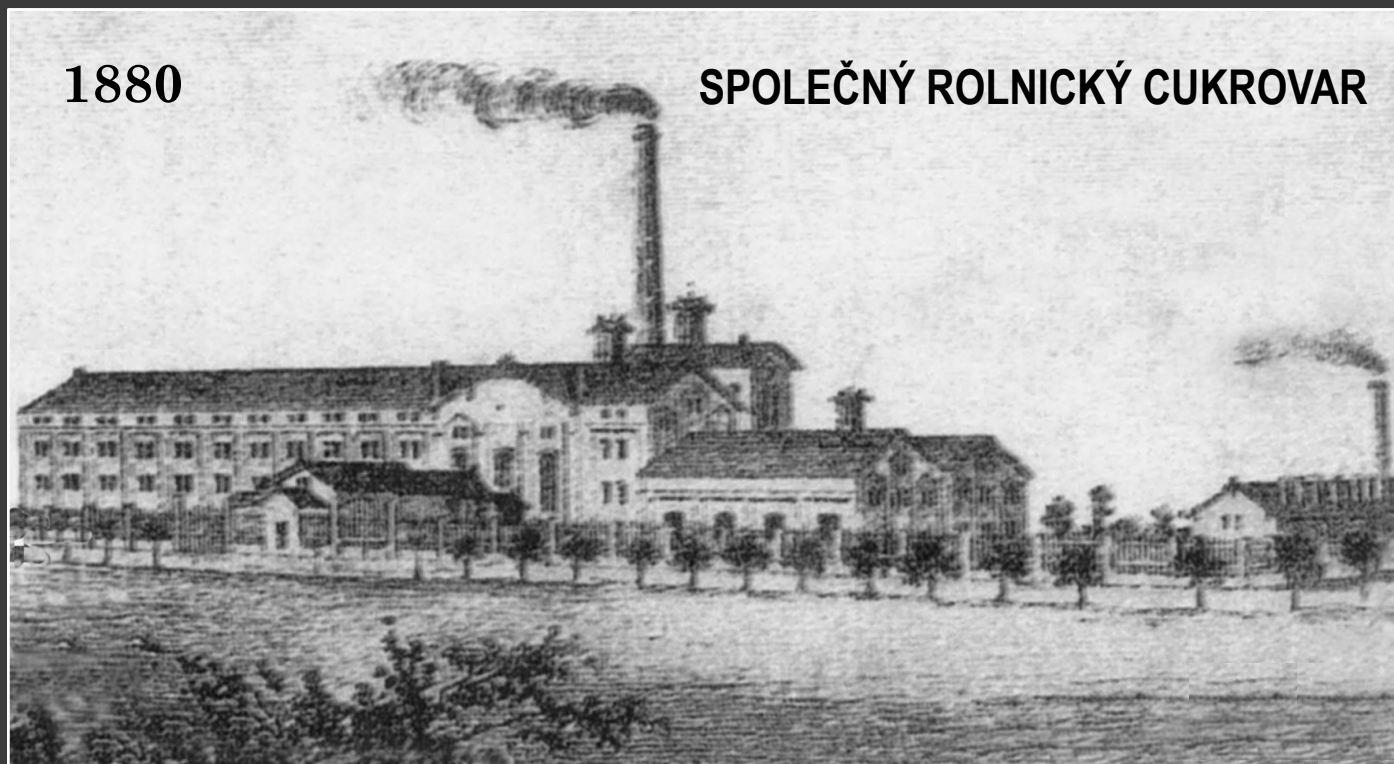
Poněvadž přes 70 povozů přijelo, trvalo to do 11 hodin, nežli se z Opočna vypravití mohly. V čele průvodu jelo vylíčené banderium obce Pohořské, za nimiž předseda, místopředseda a někteří členové pořizujícího výboru, pak následovala nekonečná řada okrášlených a kamenem naložených vozů.

Zpředu jely dva čtyřspřežní povozy z obce Bohuslavic.

Toho času leželi dělostřelci v Opočně, kteří drželi u Čánky své polní cvičení a právě jako náhodou začali z děl střílet, když se z Opočna povoz hnul. Když banderium přijelo před cukrovar knížete Colloredo, jenž se právě dostavoval, provolalo slávu průmyslovým podnikům vůbec a cukrovarům zvláště. Když dorazil průvod na hranice meziříčské, vyšel mu v ústřety nesčíslný zástup lidu a pan Jan Hrnčír, mlynář z Meziříčí, vzletnou řečí uvítal všechny účastníky. Když vůdce banderia p. Mervart z Pohoří na tuto řeč odpověděl, zazněla hudba a za veselých zvuků jelo se až na stanoviště. Zde oslovil praporečník pan Šolc z Pohoří ohnivou řečí celé shromáždění a končil významným heslem: „Milujme se, spolčujme se, nedejme se!“. Nato za zvuků hlučné hudby byl s pomocí shromážděného lidu přivezený kámen s vozů sházen a vozkové pivem častováni. Ještě dlouho procházel se lid po staveništi a s uspokojenou myslí se vrátil do svého domova. Hned nato počala se stavba a provedla se ke vši spokojenosti beze všech velkých úrazů tak, že 8. prosince toho roku byla továrna při velkém účastenství okolního obyvatelstva od. d.p. děkana Pecháčka slavnostně vysvěcena. Při této slavnosti držel výšeřečený pan děkan řeč o účelu spolčování vůbec a v cukrovarnictví zvláště. Vyložil, že jako pilná včela, která jen do svého úlu med přináší, tak že jest svatou povinností každého akcionáře jen do své továrny řepu odváděti.

Po této slavnosti 13. prosince začala továrna pracovat a pracovala tak výborně, že do 15. února 1872 zpracovala 93.315 centů řepy. A pracovalo s v něm až do roku 1884, v který čas udělal nerozumným vedením úpadek více jak 1,200.000 zlatých. Všichni akcionáři přišli o své peníze a o akcie, ale i o řepu, kterou na ně dali. Dávalo se 30 centů na 100 zlatých. Nato v roce 1895 se v něm nepracovalo a 1896 ho koupil Žid Hellman za 170.000 zl. a hned ten rok se zase pracovalo.“

Z pamětní knihy Václava Němečka, rolníka z čp. 71 (1829-1907) opsal v r. 1937 Karel Dvořák, kronikář

Akcie č. 20

1905

Zimní radovánky na dvoře

1915

Ničivý požár 30. března 1915

1920

1925

Balení homolí

Baliči

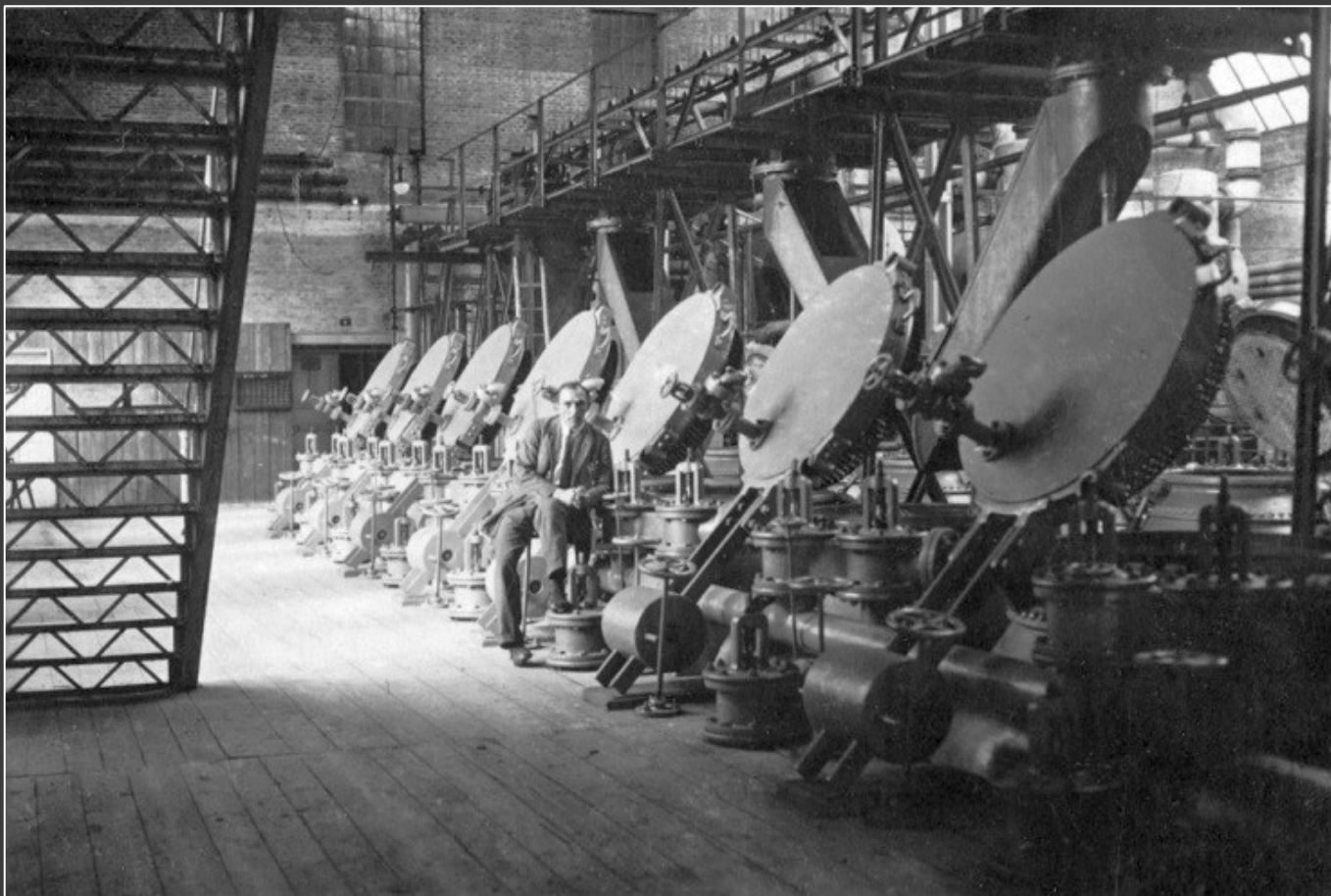
Cukrovarnické dělnice

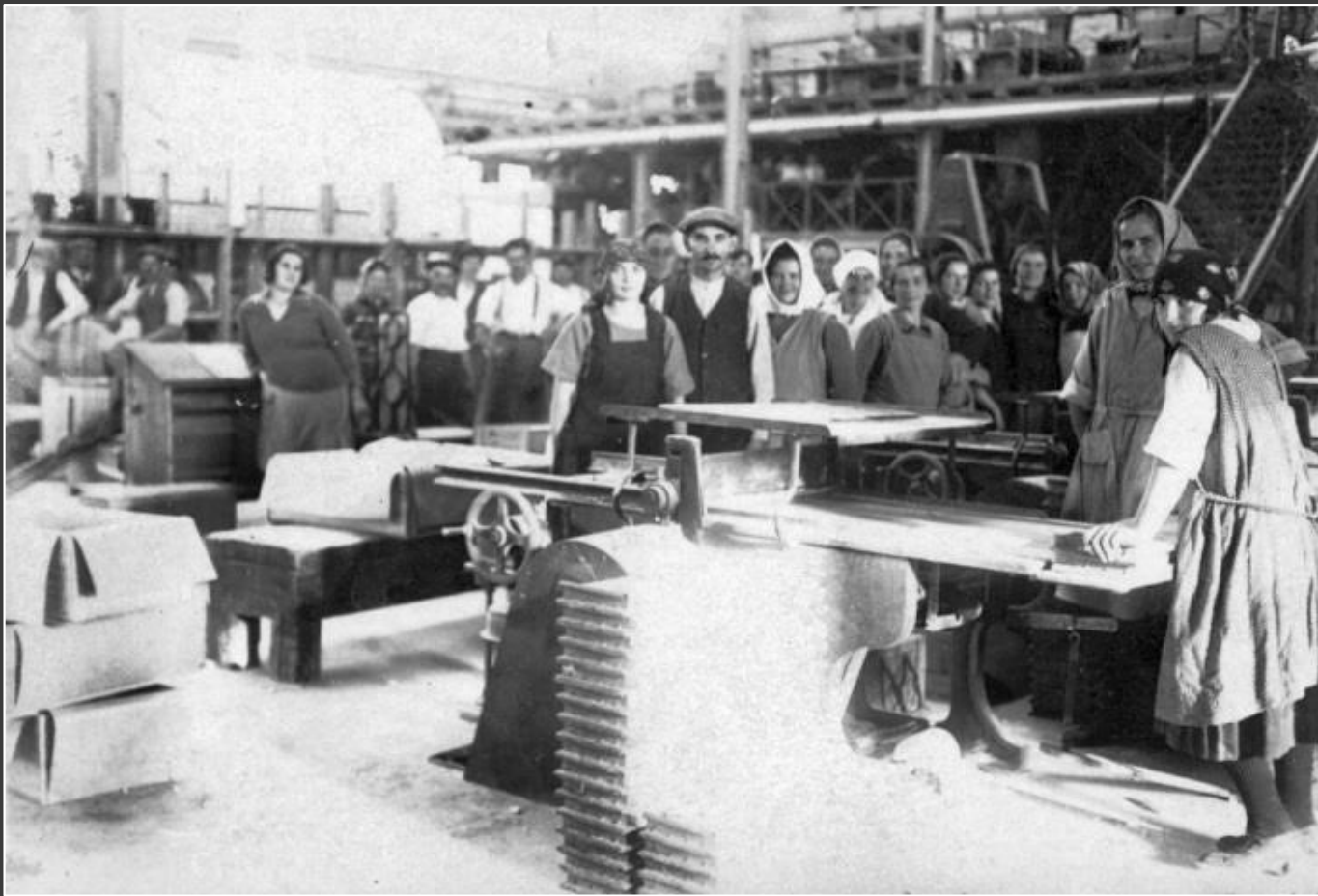
Cukrovarnické dělnice

Balírna

Technik cukrovaru

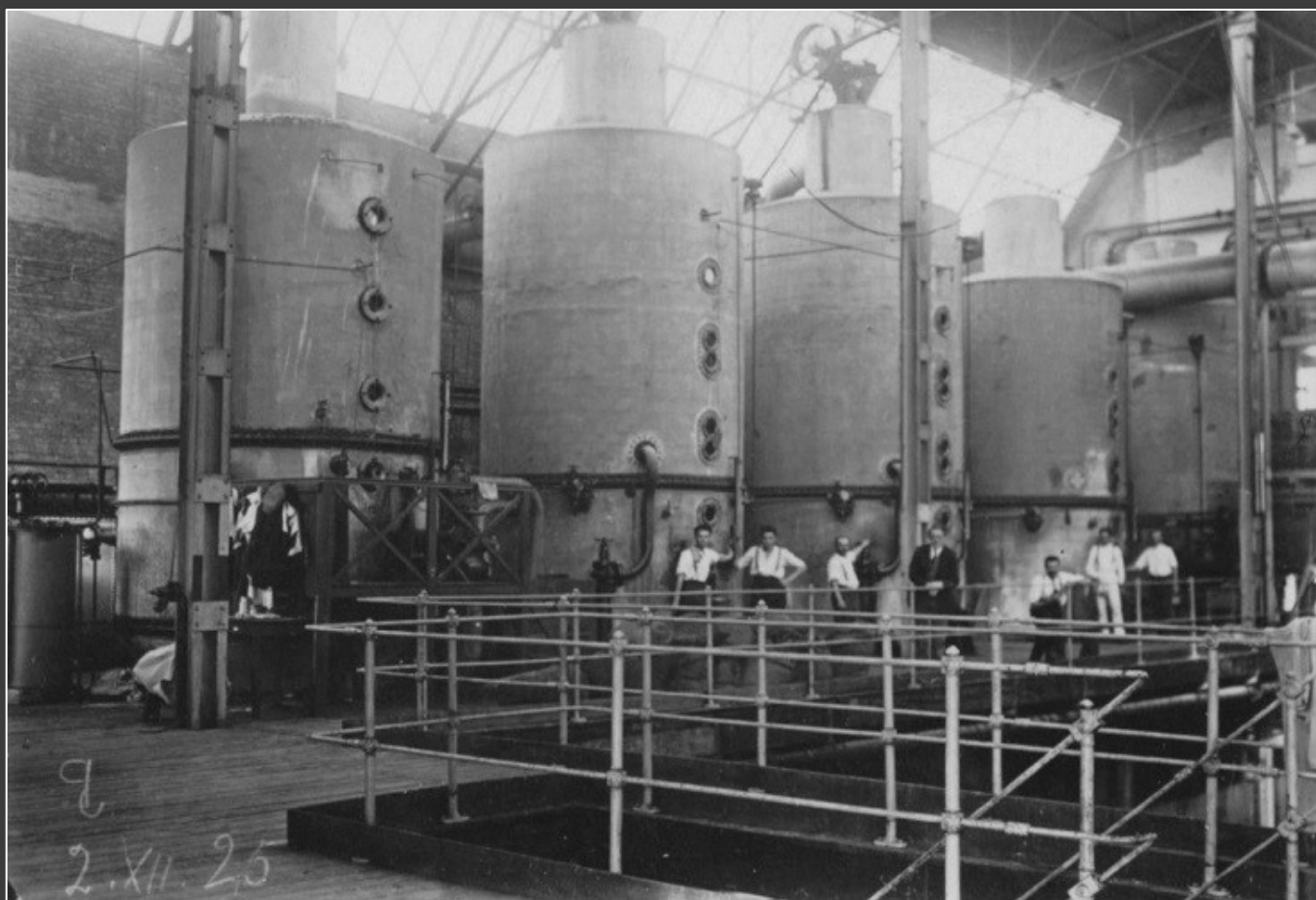
Kostkárna

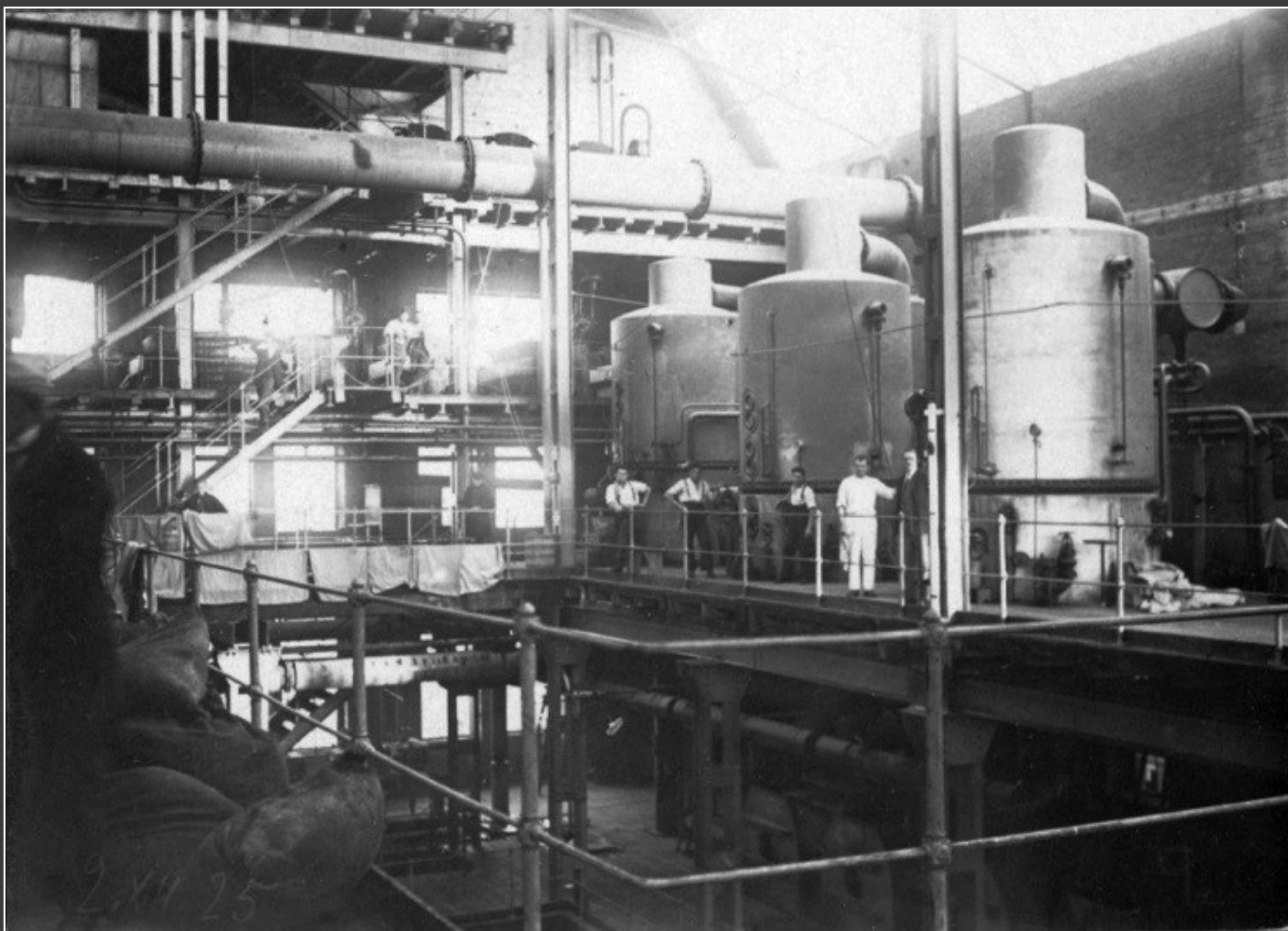
Kostkárna

Laboratoř

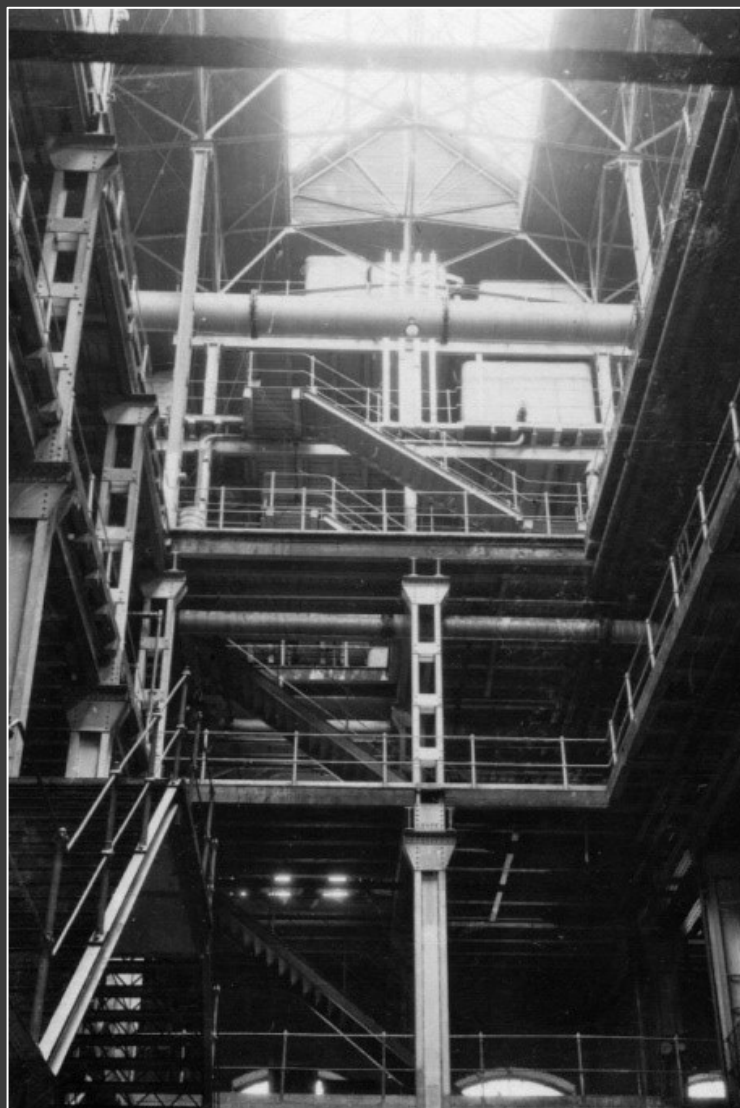
Varní síň

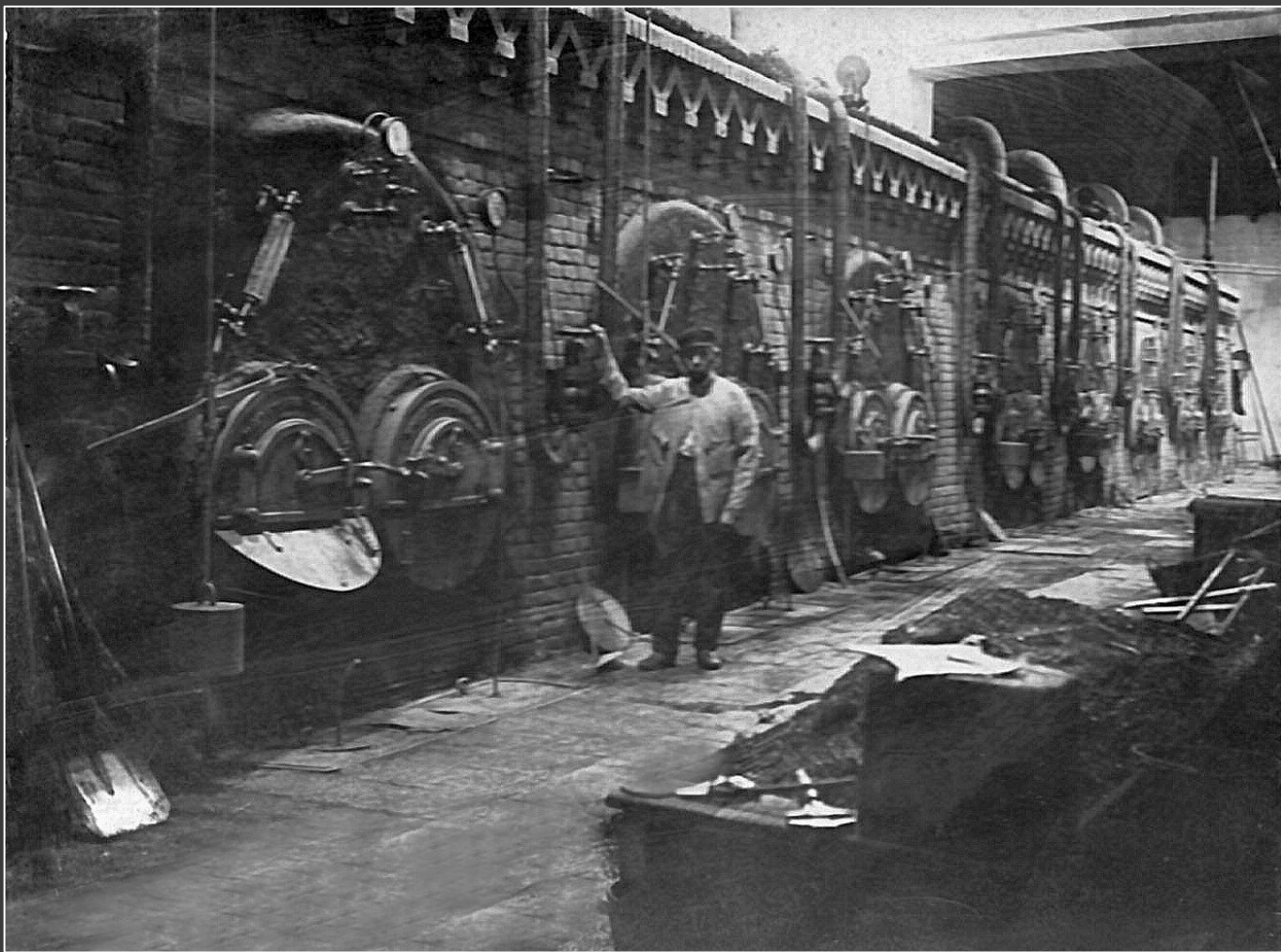
Varní síň

Odstředivky

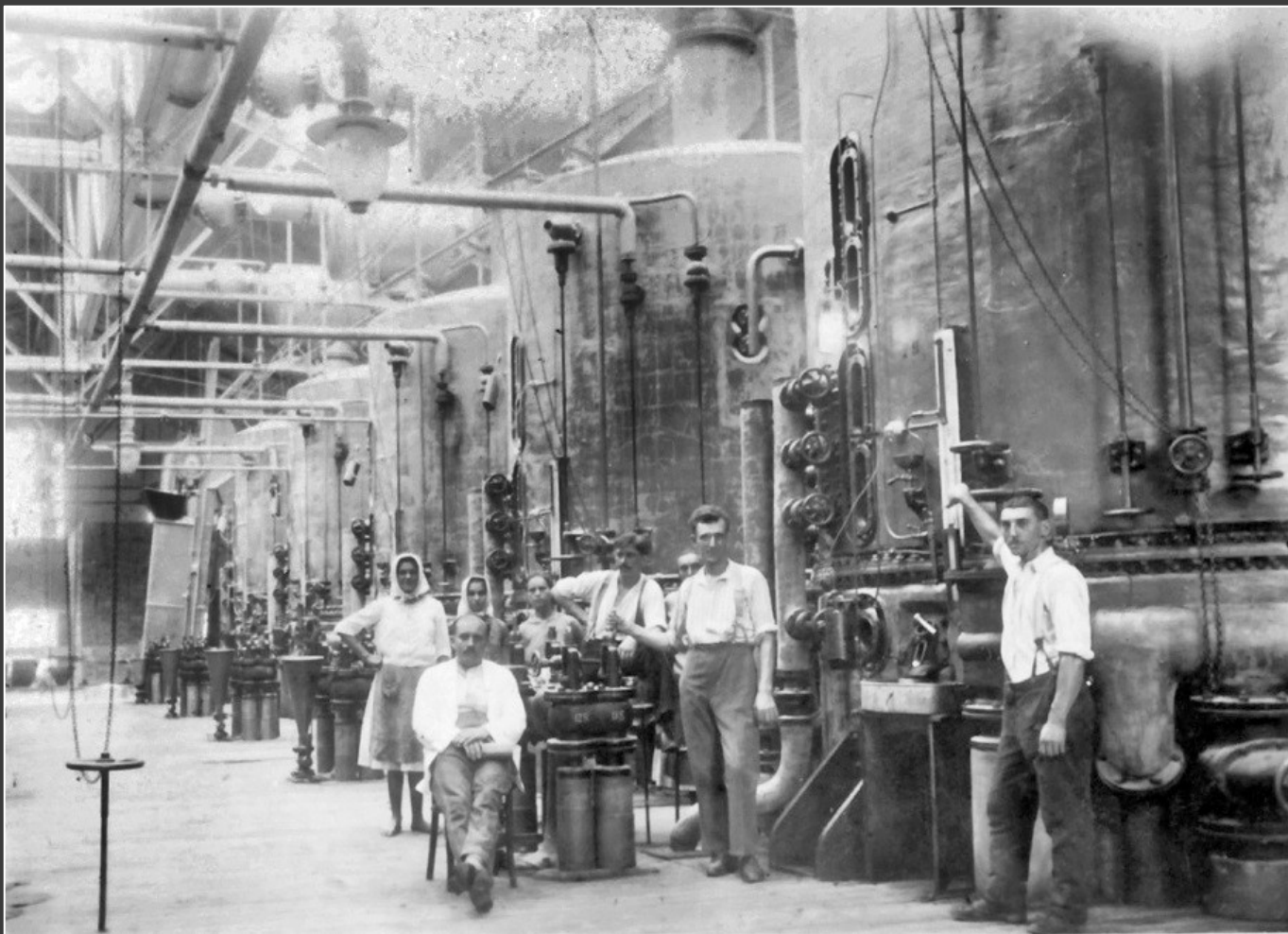
Hlavní trakt

Stará kotelna

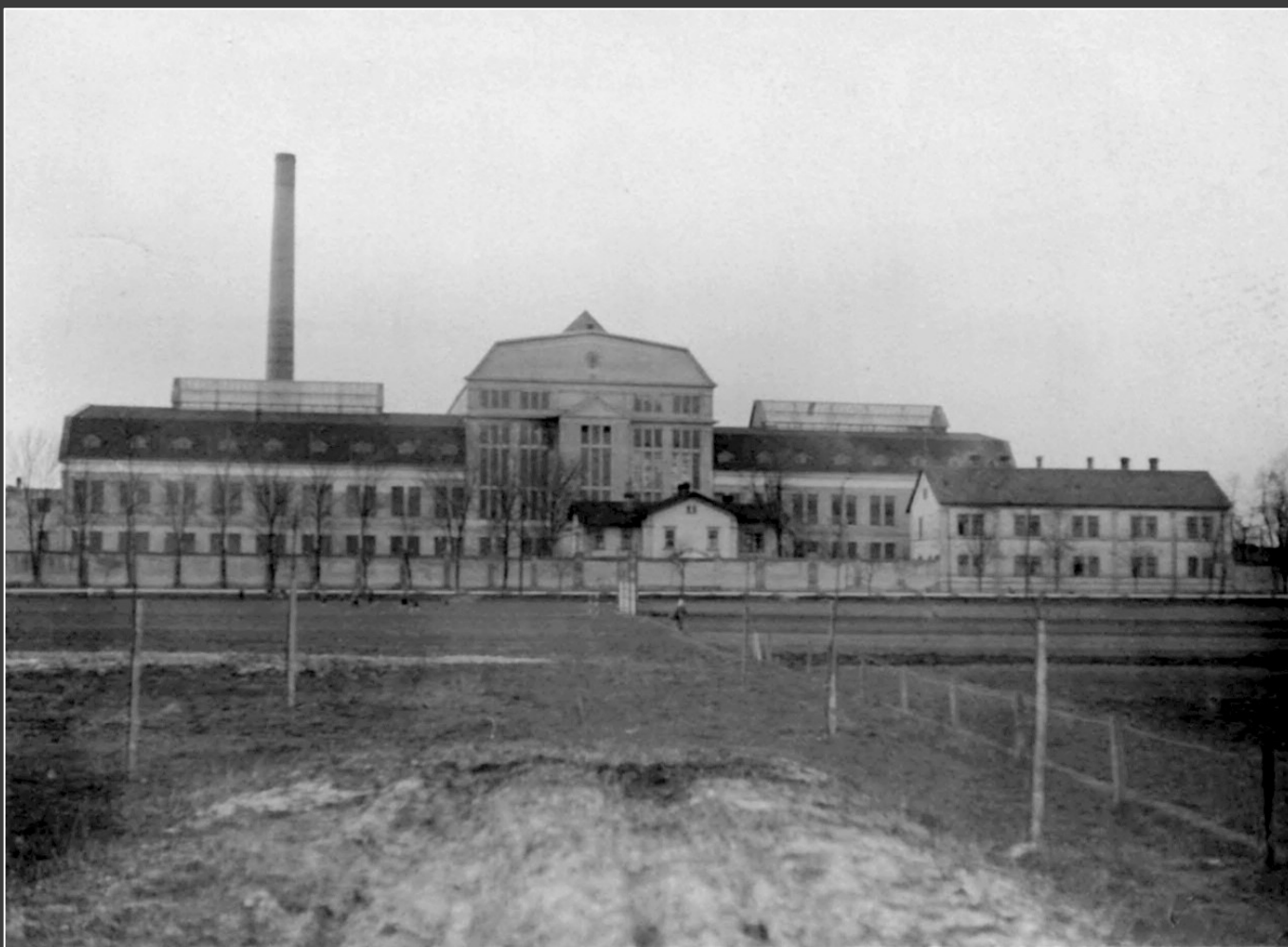
Na žádost anglického krále byli vysláni čeští cukrovarníci do jižní Anglie zavést výrobu řepného cukru – první zleva Václav Sehnoutek, vaříč z Meziříčí

Cukrovar

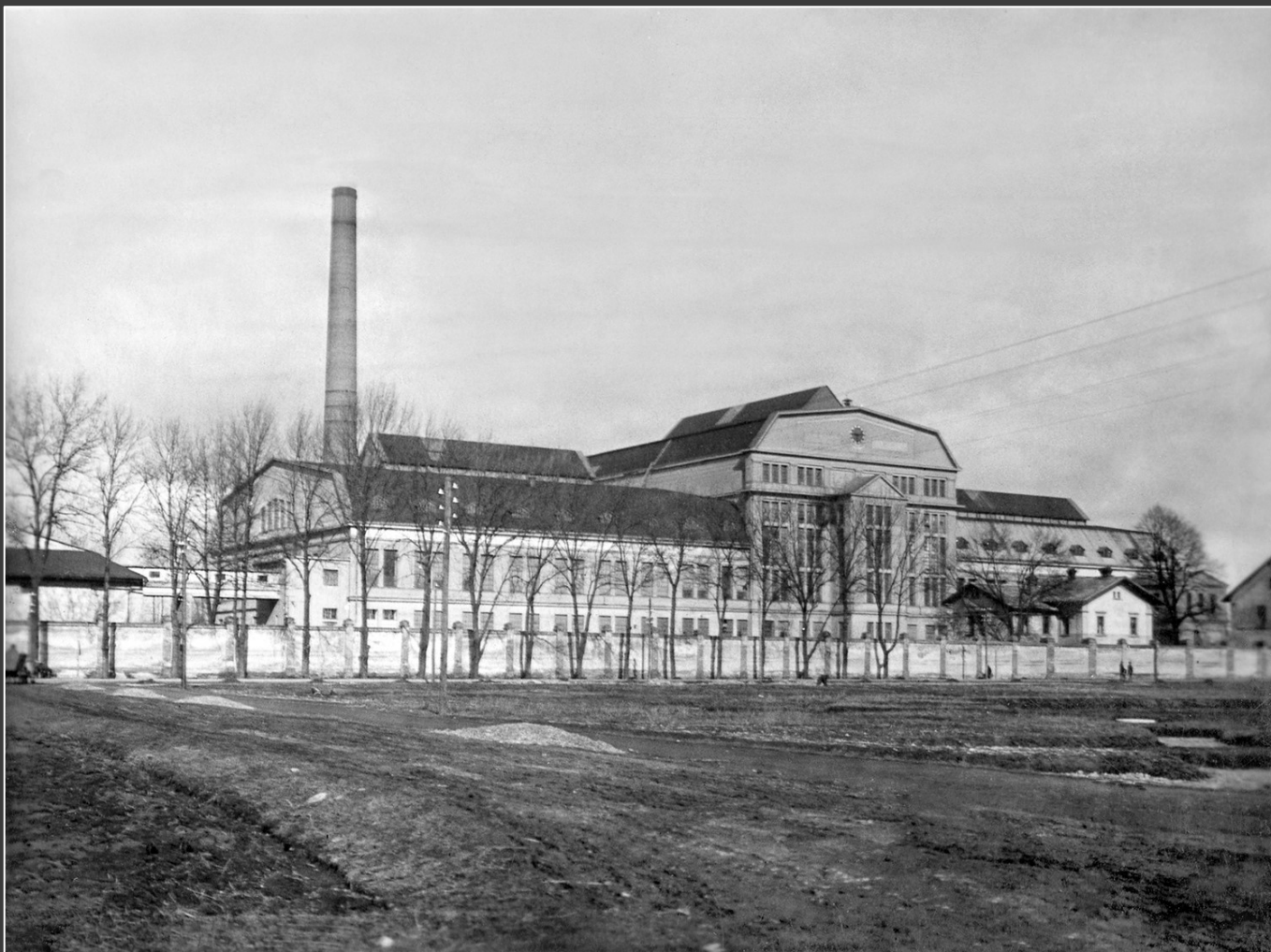
Ředitel cukrovaru měl první auto v obci

Od cukrovaru vedla na dolejší konec pěšina zvaná „Okolek“, která tvořila hranici mezi býv. selskými a panskými pozemky.

Hřiště před cukrovarem, později zde bylo oplocené fotbalové hřiště

Hřiště před cukrovarem, později zde bylo oplocené fotbalové hřiště

Kanály

Skládání řepy z povozů v r. 1937

Konec války 1945 – běženci před cukrovarwem

Květen 1945 v cukrovaru

Průvod na oslavu konce války v květnu 1945

Ruční vykládka řepy z vlečky

1959 Oprava kanálu

... a takto vypadá vážení a balení krabic 25 kilogramových.

1959 Expedice kostek

Tady vidíte, jak jsou převažovány "kilovky" -
1 kg krabice kostkového cukru...

1959 Kontrola

Večery a noci pozdních dnů podzimka bychom si už asi těžko dokázali představit bez ozářeného cukrovaru a řepných kanálů, jasně svítících do chladné tmy.

Foto: S. Skalický 1959

1959 Na kanálech

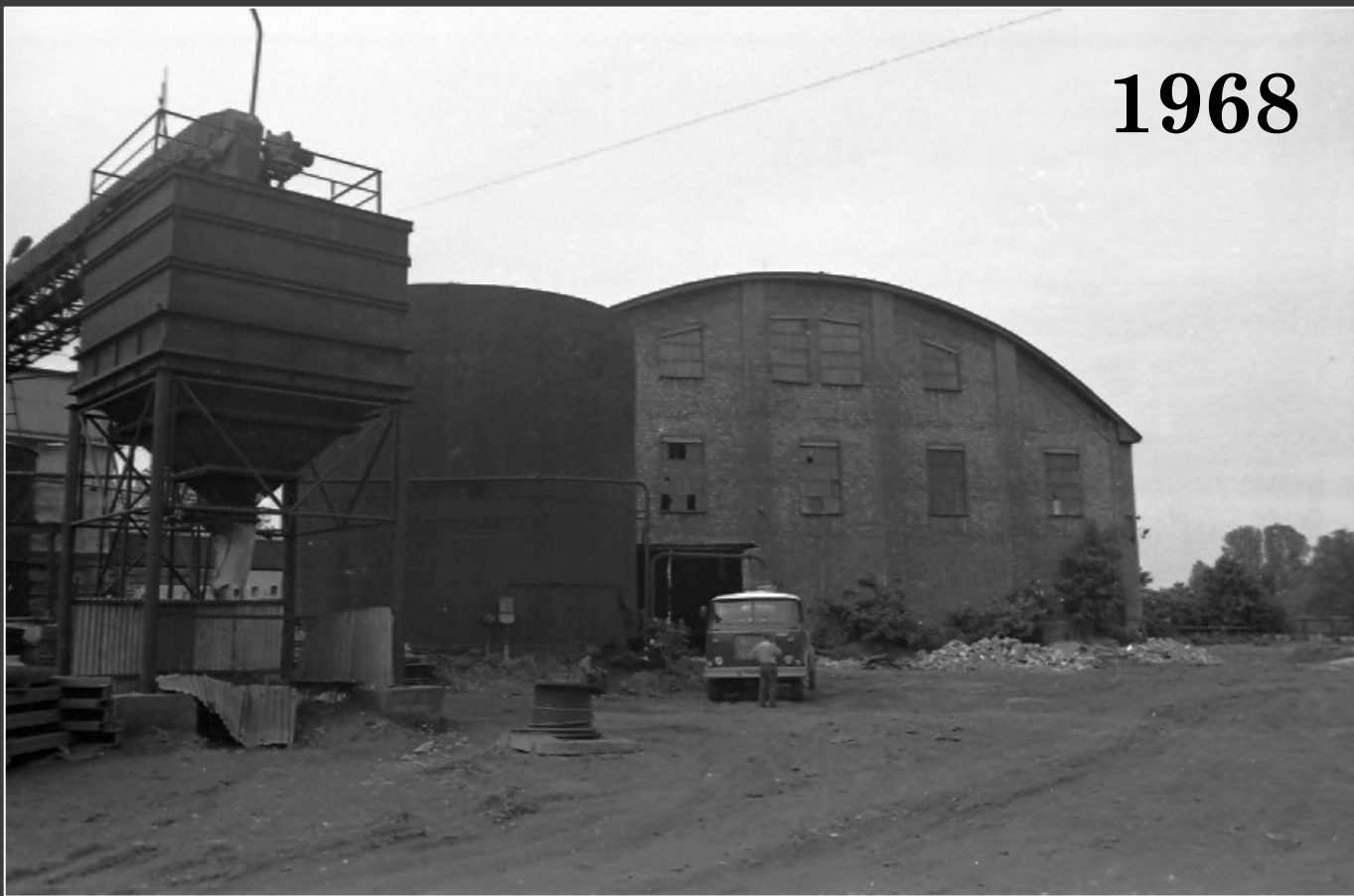
1959 Zásoby cukrovky

Dnes je tu chodník k čp. 315

Zde je nyní ochranný val se stromy

1968

Likvidace starého cukerného skladu

Odstřel skladu

Po odstřelu

CUKROVAR OČIMA FOTOGRAFA

Autor fotografií Miroslav Ouhrabka, 1971-1973

1973

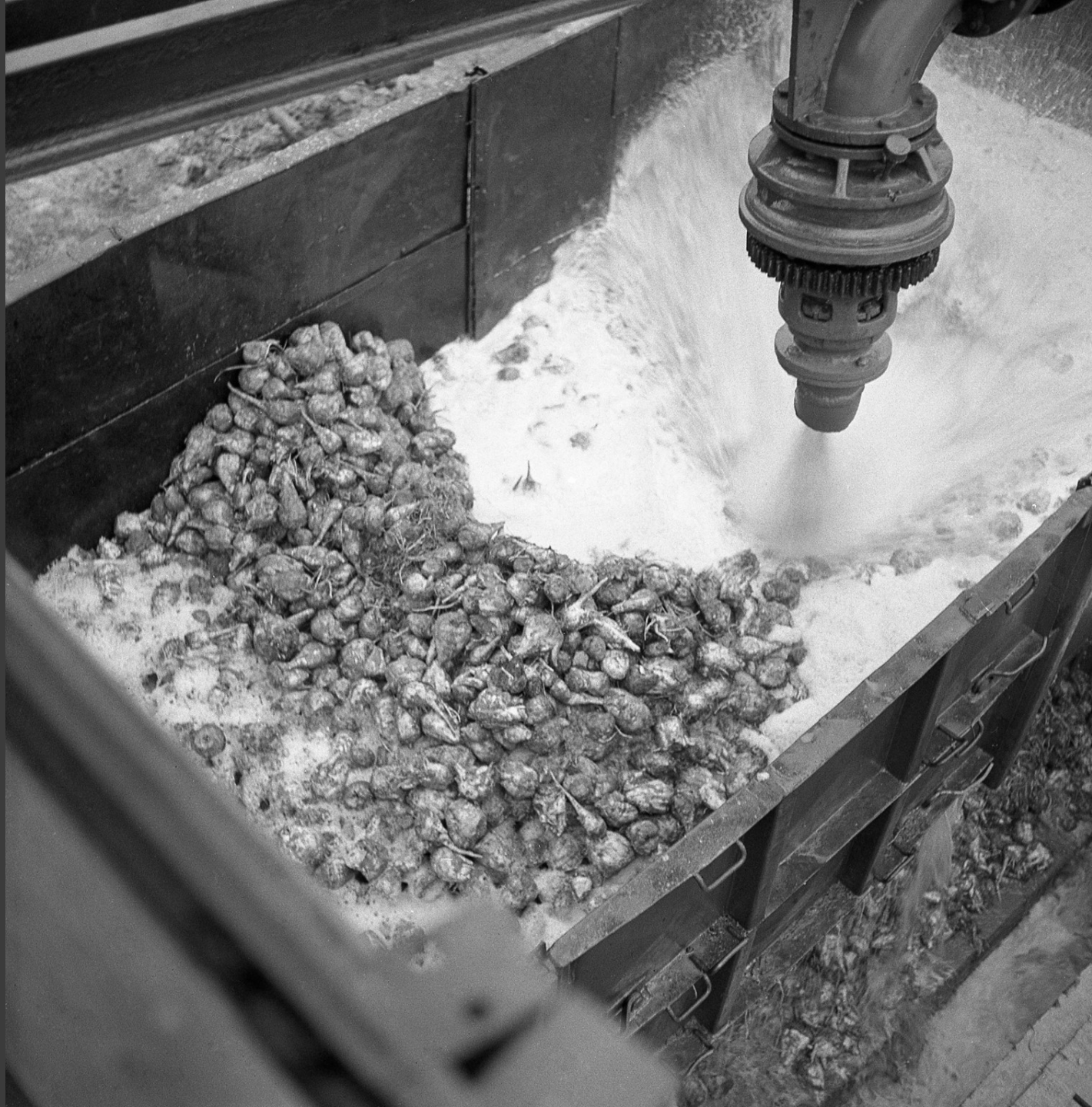

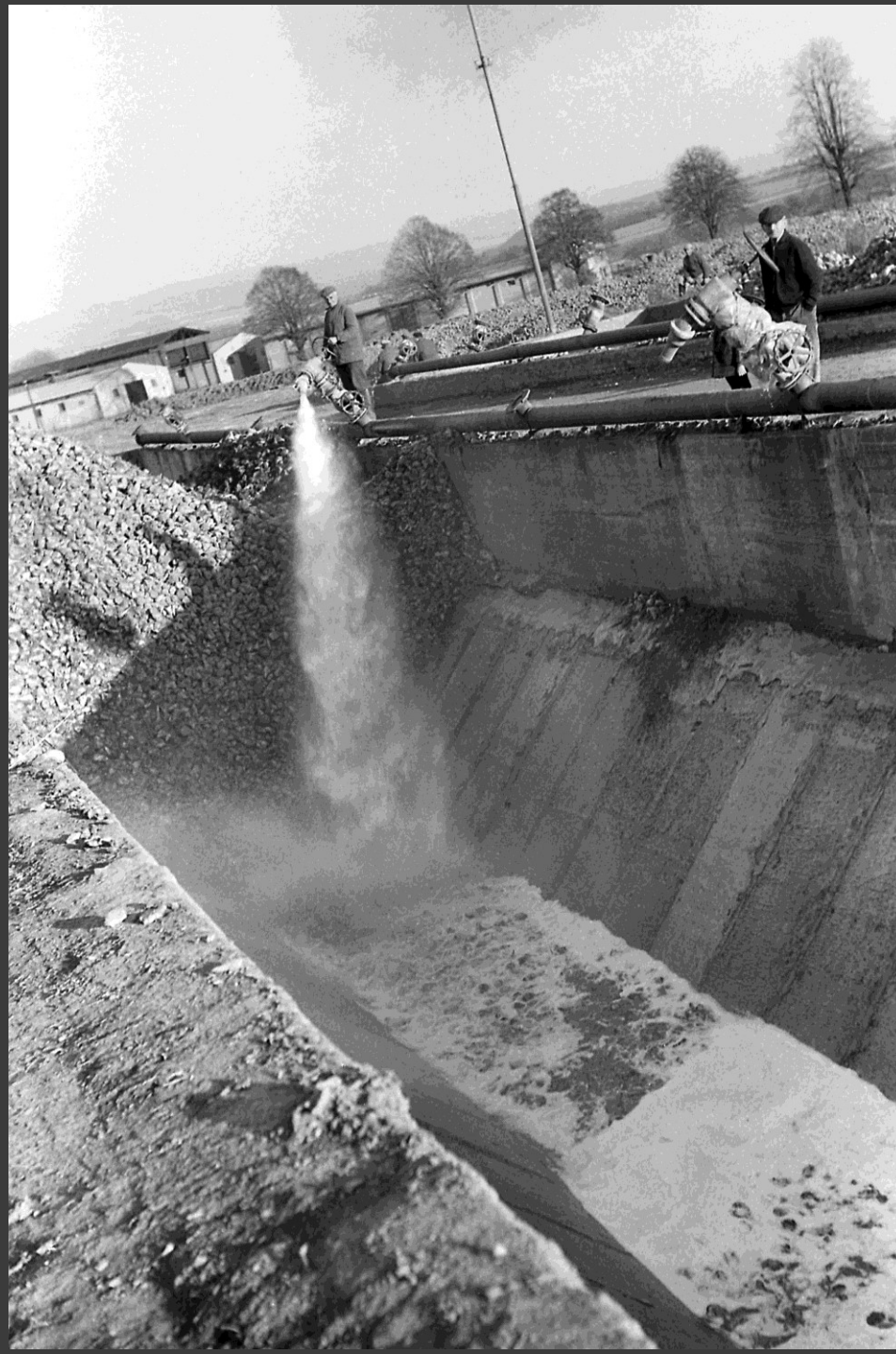

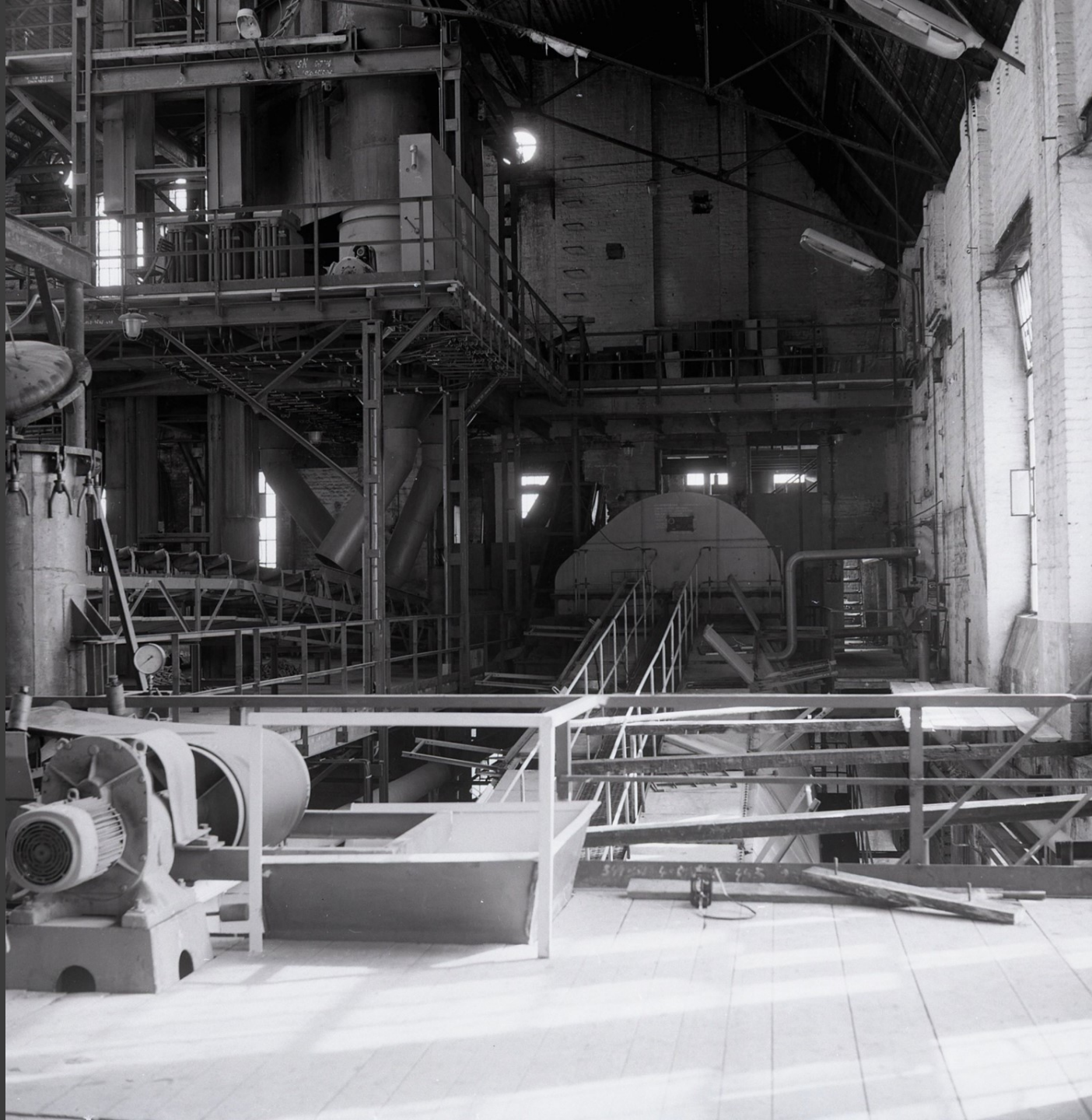

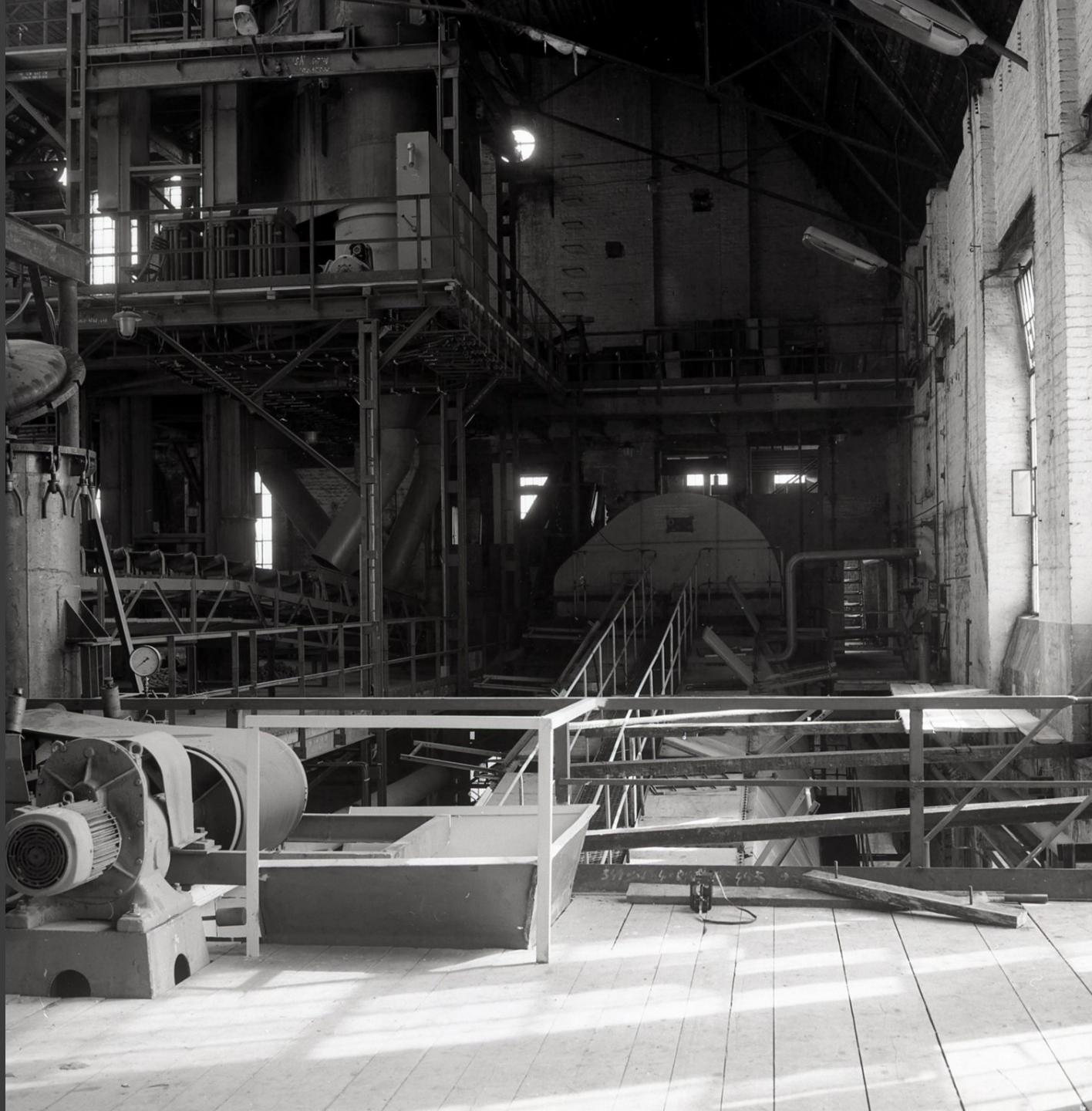

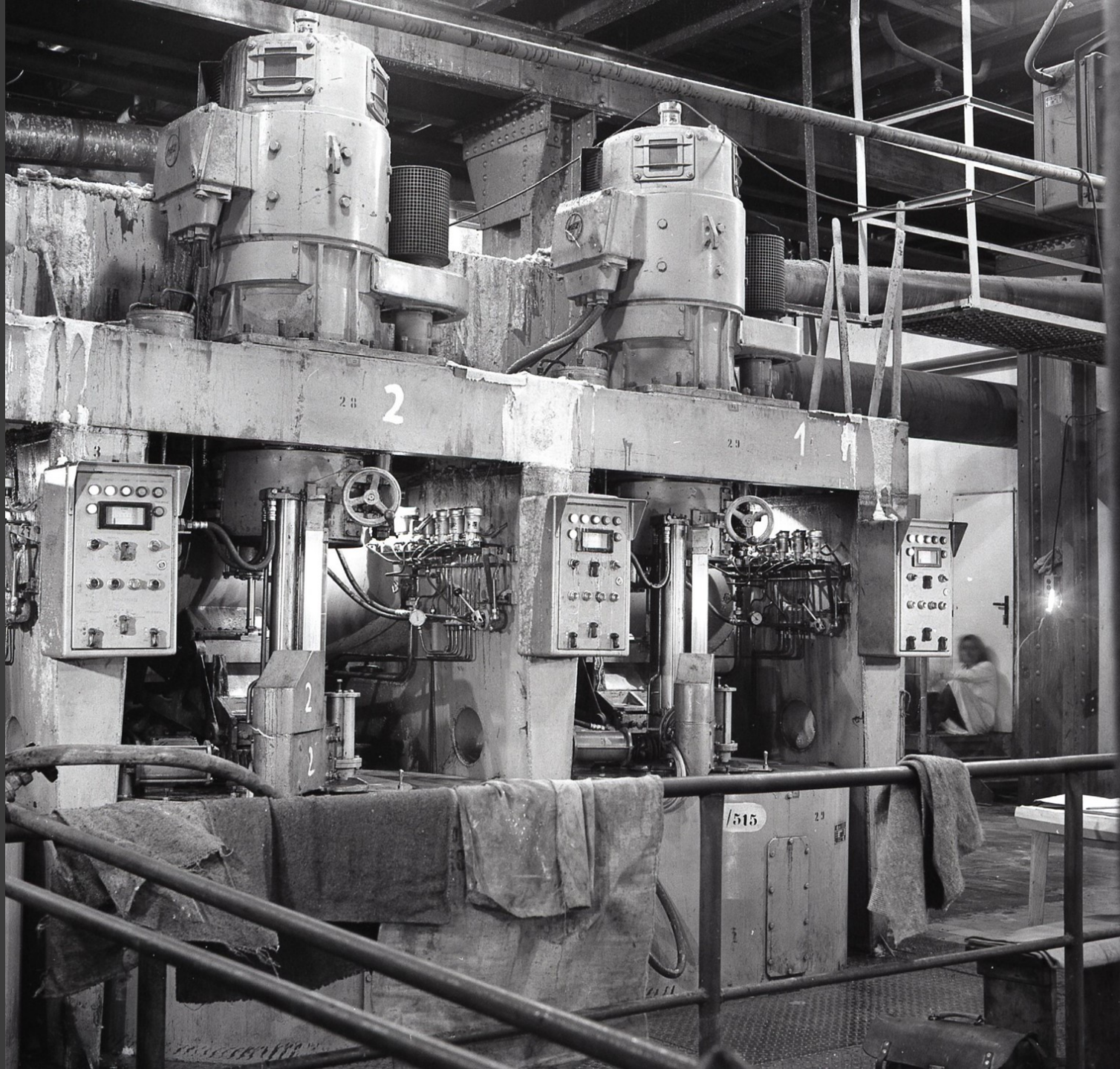

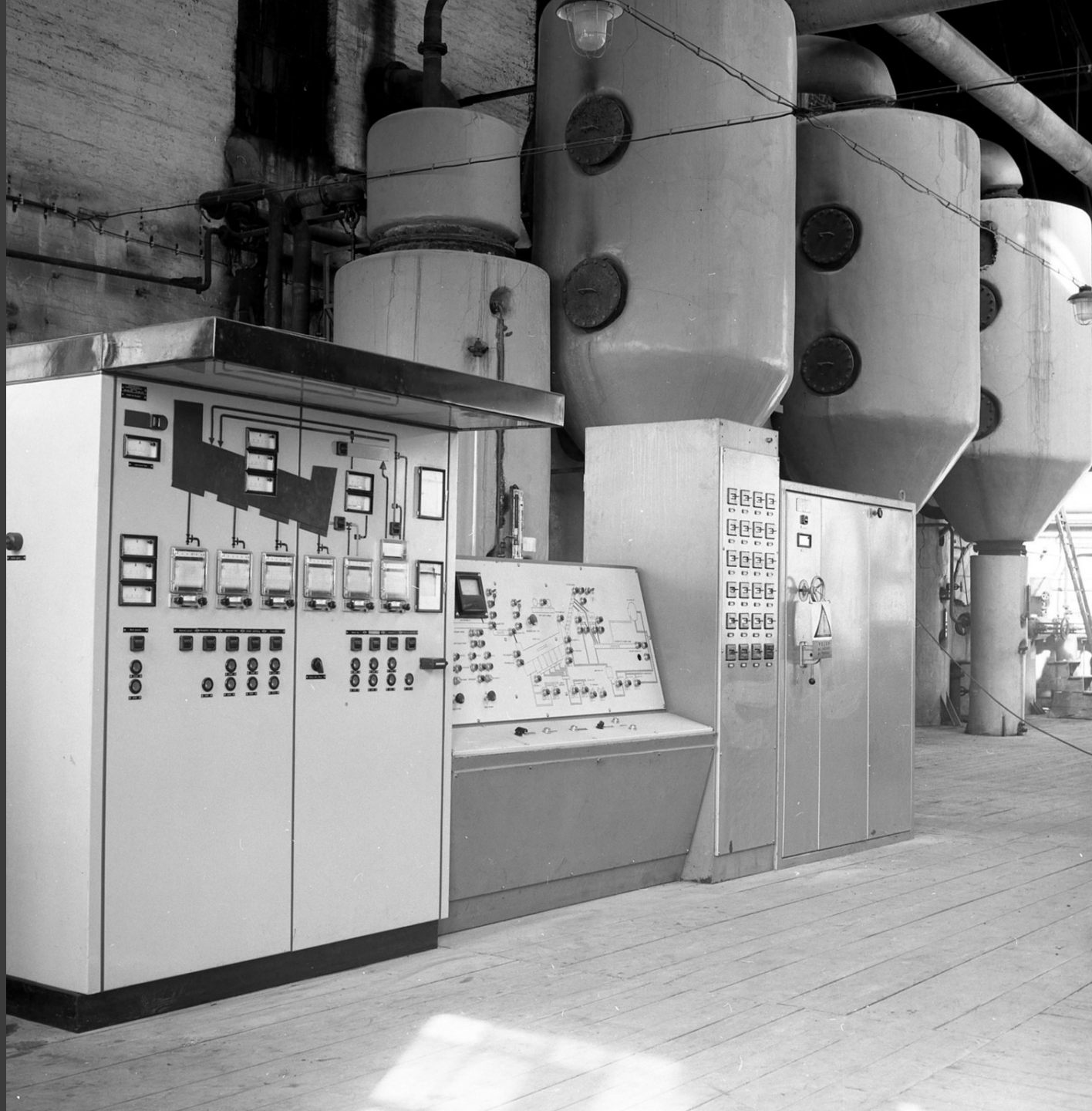

Panoramatický snímek z komína – vzadu vlevo již neexistující dvůr Zbytka

CUKROVAR A LIDÉ

Autor fotografií Miroslav Ouhrabka, 1971-1973

Brigáda socialistické práce

Fotbalové družstvo 1970

Fotbalové družstvo 1978

1871-1971

OSLAVY 100 LET ZÁVODU

V SOKOLOVNĚ

Ljuba Hermanová

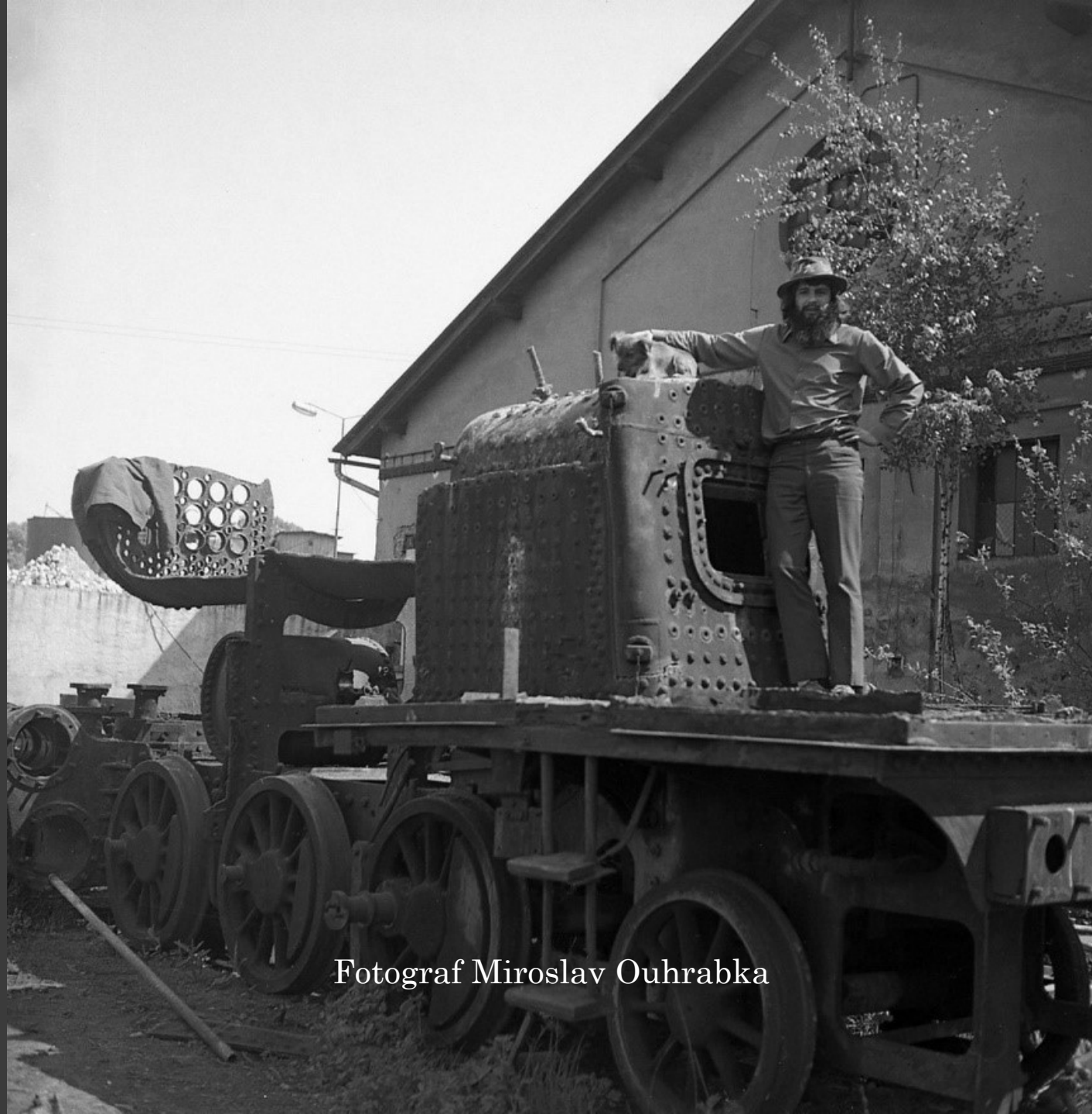
Aťka Janoušková

Ljuba Hermanová a Josef Zima

Ljuba Hermanová

Fotograf Miroslav Ouhrabka

- K O N E C -